

STRESZCZENIE PRACY DOKTORSKIEJ MGR A INŻ. KRZYSZTOFA RADWANA NT. „KONCEPCJA SYSTEMU ZARZĄDZANIA KOMPONENTEM SIŁ ZBROJNYCH W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH”

Prezentowana praca doktorska została poświęcona „Koncepcji systemu zarządzania komponentem sił zbrojnych w sytuacjach kryzysowych”. Powodem podjęcia badań była próba przedstawienia koncepcji systemu zarządzania komponentem sił zbrojnych w sytuacjach kryzysowych w kontekście percepcji współczesnych zagrożeń niemilitarnych, zmian w strukturze organizacyjnej sił zbrojnych i w strukturze administracji rządowej (samorządowej) oraz unormowań prawnych. Tematyka badań wymagała interdyscyplinarnego ujęcia naukowego, wykorzystania dorobku nauk o zarządzaniu, nauk o bezpieczeństwie, i o zarządzaniu kryzysowym. Współcześnie zagadnienie to należy rozumieć, jako zarządzanie, które jest realizowane przez administrację publiczną i obywateli wobec współczesnych zagrożeń naszego środowiska, głównie naturalnych, technicznych czy społecznych. Zatem w powyższym zakresie konieczne stało się wykorzystanie podejścia systemowego i interdyscyplinarnego ujęcia podejmowanego problemu naukowego.

Zarządzanie Wojskową Komendą Uzupelnień (WKU), jak i Wojewódzkim Sztabem Wojskowym (WSzW) obnażyło wiele niedoskonałości w funkcjonowaniu tych organów w sytuacjach kryzysowych zagrożeń niemilitarnych. Na wybór przedmiotu badań wpłynęły również przesłanki wynikające z doświadczeń zawodowych autora. Osobiste zainteresowanie problematyką zarządzania, zarządzania kryzysowego, a w szczególności zarządzania komponentem sił zbrojnych w sytuacjach kryzysowych, wola zweryfikowania posiadanej wiedzy i doświadczeń zebranych zarówno podczas działalności służbowej w WKU i WSzW, jak i doświadczeń uzyskanych podczas bezpośredniego zarządzania działaniami związanymi z katastrofami naturalnymi i awariami technicznymi, z wynikami badań empirycznych stanowiły istotne argumenty wskazujące na potrzebę eksploracji badawczej.

Rozdział pierwszy został poświęcony ogólnej teorii systemów organizacji, organizacji jako systemu, system zarządzania i jego struktury oraz charakterystyki procesów zarządczych w funkcjonowaniu systemu zarządzania. W drugim rozdziale dokonano identyfikacji problemu, gdzie podjęto problematykę istoty i znaczeniu bezpieczeństwa, dokonano klasyfikacji współczesnych zagrożeń, omówiono zarządzanie strategiczne bezpieczeństwem oraz system zarządzania kryzysowego i zasady zarządzania kryzysowego. Prowadzone badania miały na celu dokonanie identyfikacji oraz analizę stosowanych rozwiązań w obszarze zarządzania

kryzysowego w kontekście współczesnych zagrożeń z użyciem komponentu sił zbrojnych w Polsce i na świecie. W kolejnym trzecim rozdziale poddano analizie kwestie związane z komponentem sił zbrojnych, a także z określeniem dotyczącym pojęcia sytuacji kryzysowej z uwzględnieniem nauk o zarządzaniu. Podstawy teoretyczno-metodologiczne zarządzania komponentem sił zbrojnych, przedstawiono w rozdziale czwartym, gdzie autor skupił uwagę na omówieniu założeń koncepcji systemu zarządzania komponentem sił zbrojnych, zakładając projektowanie, jako teoretyczną podstawę opracowania systemu zarządzania oraz modelowanie, jako kluczowy proces w formułowaniu koncepcji projektu systemu zarządzania. Badania jakościowe (analiza case study) dotyczące zarządzania sytuacją kryzysową na podstawie dotychczasowych doświadczeń wynikających z zagrożeń w województwie śląskim w latach 1990–2015 przedstawiono w rozdziale piątym. W ostatnim szóstym rozdziale przedstawiono koncepcję systemu zarządzania komponentem sił zbrojnych w sytuacjach kryzysowych. Przedstawiona koncepcja obejmuje: funkcje systemu zarządzania komponentem sił zbrojnych, procedury zarządzania komponentem sił zbrojnych w sytuacjach kryzysowych w kontekście współczesnych zagrożeń niemilitarnych, strukturę systemu zarządzania komponentem sił zbrojnych w sytuacjach kryzysowych, instrumenty zarządzania komponentem sił zbrojnych oraz zasady wykorzystania systemu zarządzania komponentem sił zbrojnych, a także rekomendacje jego doskonalenia. W zakończeniu autor zwraca uwagę na wzrastające znaczenie Sił Zbrojnych RP w systemie zarządzania kryzysowego. Udział oddziałów i pododdziałów Sił Zbrojnych RP w systemie zarządzania kryzysowego uwarunkowany jest poprzez wiele czynników do których możemy zaliczyć m. in. czynniki prawne i organizacyjne. Autor odnosząc się do dotychczasowych rozwiązań prawnych, zwraca uwagę, że istnienie wielu aktów prawnych regulujących sposób użycia poszczególnych komponentów sił zbrojnych w systemie zarządzania kryzysowego, z jednej strony, normalizuje proces, ale z drugiej strony – w znaczący sposób ogranicza możliwości podejmowania decyzji. Ma to istotny wpływ na efektywne wykorzystanie potencjału oddziałów i pododdziałów wojskowych w zakresie realizacji zadań związanych z reagowaniem na sytuacje kryzysowe. Proponuje własne rozwiązania w tym zakresie, które usprawnią funkcjonowanie Sił Zbrojnych RP w sytuacjach kryzysowych.

Opracowana w ramach pracy autorska koncepcja systemu zarządzania dla poszczególnych komponentów (Wojewódzkich Sztabów Wojskowych w Polsce) może stanowić podstawę ich przyszłego reagowania w wyniku powstałych zagrożeń. Zaproponowane rozwiązanie uwzględnia strukturę stanowisk funkcjonalnych, zakres uprawnień decyzyjnych, specyfikę administrowanego terenu, rodzaj prognozowanych

zagrożeń, społeczno-kulturowych, ekonomicznych i innych uwarunkowań charakterystycznych dla aglomeracji Górnego Śląska. Zdefiniowane zasady użycia komponentu, jakim jest Wojewódzki Sztab Wojskowy, będą wspierały działania szefów i przedstawicieli administracji publicznej na administrowanym terenie w takich obszarach, jak: efektywniejsze przeciwdziałanie powstawaniu zagrożeń, precyzyjne określenie sił i środków komponentu na rzecz ograniczenia skutków na wypadek zagrożeń, sprawniejsze zarządzanie na wypadek sytuacji kryzysowej według przyjętych własności.